

Norsk Pasientskadeerstatning:

Praktiske konsekvenser av ny pasientskadeordning

Norsk Pasientskadeerstatning (NPE) er et uavhengig statlig forvaltningsorgan underlagt Helse- og omsorgsdepartementet, som behandler erstatningskrav fra pasienter som har blitt påført skade etter behandlingssvikt innen helsetjenesten. NPE ble etablert i 2003 og har frem til nå kun omfattet Den offentlige helsetjenesten, herunder også fylkeskommunens tannhelsetjeneste. Det ble i fjor besluttet at ordningen skulle utvides til også å omfatte privat helsetjeneste.

Fra 1. januar 2009 gjelder dermed NPE også tannhelsepersonell i privat sektor. Den nye ordningen innebærer at tannleger nå skal sende inn melding og betale tilskudd til NPE. Til gjengjeld er det NPE som skal motta og håndtere eventuelle erstatningskrav fra pasienter.

Norsk pasientskadeerstatning har erstattet den tidligere lovfestede ansvarsforsikringen i Vital.

Denne artikkelen tar sikte på å forklare hva Norsk pasientskadeerstatning er og hvilke praktiske konsekvenser ordningen får.

Hva innebærer Norsk Pasientskadeerstatning i forhold til tidligere ansvarsforsikring?

Formålet med å innføre Norsk pasientskadeerstatning for privat helsetjeneste er at pasientskadeordningen skal være den samme uansett om pasienten er behandlet i offentlig eller privat helsetjeneste. Dessuten var det ønskelig å forenkle bevisbehandlingen i pasientskadesaker.

Forskjellen mellom tidligere regler og Norsk Pasientskadeerstatning er i korthet følgende: I stedet for at pasienten må dokumentere uaktsomhet for å oppnå erstatning for det økonomiske tapet ved en pasientskade, er det tilstrekkelig etter NPE-ordningen at det

påvises en svikt ved ytelsen av helsehjelpen. Man trenger ikke lenger utpeke noen eller påvise noen skyld. Det er tilstrekkelig at de krav som skadelidte med rimelighet kan stille til tjenesten er tilsidesatt. Pasienten er imidlertid ikke sikret erstatning for ethvert forhold. Påregnelige følger eller komplikasjoner i forbindelse med helsehjelpen vil heller ikke etter ny ordning føre til noen erstatning.

Norsk Pasientskadeerstatning er et forvaltningsorgan og det innebærer blant annet at de tar ansvaret for å behandle erstatningskrav og av eget tiltak sørger for at saken blir opplyst og at begge parter får uttale seg om behandlingen med videre.

Hvem pålegges melde- og tilskuddsplikten?

Enhver virksomhet (privat tannlegepraksis) pålegges nå en melde- og tilskuddsplikt til NPE. Plikten til å sende melding og betale tilskudd påhviler eier eller ansvarlig for virksomheten.

– I aksjeselskap vil den ansvarlige (daglig leder) måtte sørge for oppfyllelse av pliktene for de som er sysselsatt i selskapet.

– I enkeltpersonforetak vil eieren være ansvarlig og må sende melding og betale tilskudd for seg selv og sine sysselsatte.

– I kontorfellesskap melder hvert selskap for seg. Deler man på sysselsatte (for eksempel to tannleger i kontorfellesskap som har en felles ansatt tannhelsesekretær) må eierne av selskapene seg imellom bli enige om hvem som tar ansvaret for å melde inn den ansatte.

– Leietannleger/assistenttannleger er enkeltpersonforetak og melder og betaler tilskudd for seg selv og eventuelle egne ansatte.

Hvilke personer må eier eller ansvarlig oppfylle melde- og tilskuddsplikten for?

Melde- og tilskuddsplikt gjelder alt sysselsatt personell i virksomheten med autorisasjon som helsepersonell og som yter tannhelsehjelp.

Med sysselsatt menes foruten eier, ansatte, engasjerte, vikarer og andre som yter helsehjelp i virksomheten. Dermed omfatter melde- og tilskuddsplikten også innleide oppdragstakere (for sistnevnte får man fordele kostnadene etterpå). Meldeplikten gjelder imidlertid ikke for assistenttannleger/leietannleger som skal sørge for å melde fra selv. I og med at meldeplikten kun gjelder personell som yter tannhelsehjelp vil eventuelt annet personell (rent administrativt personell) ikke være omfattet.

Meldeplikten er basert på planlagte årsverk i virksomheten. (Hvis eksempelvis to ansatte deler en stilling, skal man for deres del kun melde inn ett årsverk). NPE opererer ikke bare med for eksempel hele og halve årsverk. Man kan oppgi reell prosentandel av planlagte årsverk. NPE vil beregne tilskuddet, men har satt laveste tilskudd til 150,- kroner.

Melde- og tilskuddsplikten gjelder kun for autorisert helsepersonell

Det er kun autorisert helsepersonell som er omfattet av melde- og tilskuddsplikten. Dermed vil personell uten autorisasjon (for eksempel en uautorisert tannhelsesekretær eller medhjelper) ikke være omfattet, men virksomheten har like fullt et ansvar for deres handlinger. NPE har opplyst at disse er omfattet av tannlegens tilskudd.

Frister for innsendelse av melding

Selv om ordningen trådte i kraft fra nyttår, er fristen for meldeplikt dette første året satt til 1. juni 2009. Man er

uansett dekket av ordningen fra 1. januar selv om meldefristen av praktiske årsaker først er i juni. Fra og med 2010 skal det sendes årlig melding til NPE innen 1. februar.

NPEs elektronisk meldeportal

NPE åpnet i starten av april en elektronisk portal for å sende melding. Man må klikke seg inn på www.npe.no og midt på siden vil man kunne klikke seg videre for å få registret de nødvendige opplysninger.

Tilskuddenes størrelse

Tilskuddet skal dekke erstatningsutbetalinger, eventuelle advokatkostnader samt administrasjon av ordningen, dvs. driftskostnader for Norsk Pasientskadeerstatning og Pasientskadenemnda. Tilskuddets størrelse er basert på beregnet skaderisiko.

Tilskuddet beregnes ut fra den innsendte meldingen og betales ut fra avtalt antall årsverk utført av autorisert helsepersonell i virksomheten. Det telles altså ikke etter antall hoder eller navn, men etter planlagte og avtalte årsverk i virksomheten. Hvis det ikke er hele årsverk, betales bare for den stillingsandelen som inngår i virksomheten (Eksempel: En praksis med planlagt 1,5 tannlegeårsverk og 1,5 tannhelsesekretærårsverk melder dette og betaler 1,5 tannlegetilskudd og 1,5 ganger tannhelsesekretærtilskudd). Tilskuddenes størrelse for de enkelte personellgrupper er fastsatt ut fra beregnet skaderisiko:

- For allmenntannleger kr 3 900
- For tannleger som arbeider innen oral kirurgi og oral medisin eller tannleger som arbeider med oral protetik og implantater kr 6 500. (Betyr slik vi har fått formidlet det at alle spesialister innen oral kirurgi og oral medisin samt innen oral protetik skal betale kr 6 500.

I tillegg skal alle andre tannleger (enn spesialister i oral protetik) som driver med implantater betale 6 500.)

- For spesialister innen fagretninger som ikke er nevnt ovenfor er tilskuddet likeledes kr 3 900.
 - For tannpleier kr 400.
 - For tannhelsesekretær kr 400.
 - For tanntekniker kr 400.
- Tilskuddet faktureres etter at melding er sendt og behandlet.

Hva med meldingsplikt ved endringer i virksomheten, oppstart eller opphør av virksomhet

Hvis man foretar mindre endringer i forhold til det som var planlagt antall årsverk, så trenger man ikke melde fra om dette. Endres derimot virksomheten vesentlig i løpet av året, sendes ny melding og tilskuddet justeres. Mindre endringer trenger man altså ikke melde om før året etter.

Hvis man starter opp en ny virksomhet må man melde fra om dette på ordinær måte og fristen er 1 måned før oppstart. Starter man i første halvår betales fullt tilskudd. Starter man i annet halvår betaler man halvt tilskudd. Opphører virksomheten skal man si fra snarest mulig og senest en måned etter opphør.

Hva med behandling på fritiden og eventuell øyeblikkelig hjelp?

Hvis en tannlege yter tannhelsehjelp utenfor arbeidsstedet – dvs. sporadisk overfor venner og kjente – får ikke tannlegen egen tilskuddsplikt av den grunn. Skulle skader oppstå, vil NPE likevel dekke dem. Det samme gjelder hvis man bistår med øyeblikkelig hjelp. Manglende tilskuddsinnbetaling skal ikke være til hinder for å bistå i akutte situasjoner utenom arbeidsstedet. NPE dekker uansett eventuelle pasientskader.

Korte oppdrag utført av utenlandsk helsepersonell

Hvis utenlandsk helsepersonell tar på seg kortvarig oppdrag i Norge, så blir de ikke melde- og tilskuddspliktig av den grunn. Hvis man derimot planlegger å ha utenlandske tannleger på regelmessige oppdrag i praksisen, vil det kunne stille seg annerledes.

Hva med krav som gjelder behandling foretatt før årsskiftet og hva med direktesøksmål?

Krav som ble meldt Vital og tatt under behandling før årsskiftet vil Vital (nå DnB NOR) ferdigbehandle. Krav som meldes nå, men knytter seg til behandling foretatt før årsskiftet vil NPE behandle, men da etter «gamle» regler. Eventuell regress vil NPE ta seg av.

NPE-ordningen avskjærer ikke muligheten for at pasienten kan gå til direktesøksmål mot behandler. Kravene for å oppnå erstatning er imidlertid høyere ved et ordinært erstatnings-søksmål – enn for erstatning fra NPE. Dette gjør det lite trolig at pasienter vil velge å gå til direktesøksmål. Hvis en pasient likevel går til direktesøksmål må NPE kontaktes. NPE vil uansett dekke den erstatning som pasienten ville hatt krav på ved å gå til dem direkte. Oppreisningskrav «tort og smerte» dekkes ikke av NPE, men terskelen for at pasienten skal oppnå dette er relativt høy.

Ytterligere opplysninger

På NPEs nettside finnes mer informasjon (<http://www.npe.no/>). Der kan man lese mer om ordningen og finner som nevnt meldeportalen. Spørsmål kan også rettes til NTFs sekretariat.

*Dag Erlend Reite
advokat, NTF*